

יום ה', כ"ז בתמוז תשס"ד (15 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ב- 14 ביולי, התאריך של אתמול, אזרחי צרפת חגגו 215 שנה לעצמאות הרפובליקה הצרפתית. אך ליהודים, עין אחרת לאירוועי ההיסטוריה. יהודים לא ידעו עצמאות בארצות גלותם... מחר, **כ"ז בתמוז** – **הגירוש השני של יהודי צרפת** בימי הביניים, בשנת 1322.

המלך פיליפ ה-IV, המכונה "היפה" [1285 – 1314] התאמץ להגביל את שלטון האינקוויזיציה ולמנוע בפני התערבות הכנסייה בעסקי המדינה, וזאת מפני שלא רצה לסבול שום שלטון בצד שלטונו, שום תחרות בניצול נתיניו. מטעם זה, פקידי המלך הוזהרו שלא יתנו לתפוס את היהודים עפ"י דרישות הנזירים אלא אם יבררו שעניין הנידון אינו פוגע ברשות ערכאות המלכות. שום מלך ממלכי צרפת לא טפל ביהודים כל-כך הרבה כמו פיליפ ה-IV. בכל פקודותיו עובר כחוט השני עניין אחד: **המסחר בנפשות היהודים**. כאילו היו היהודים עבדיו, והשאיפה לנצל את רכושם ככל האפשר. עם זאת, ברור היה מלכתחילה שפיליפ היפה יגיע לבסוף לביזה גמורה של נתיניו היהודים ולגירושם מן הארץ. הדבר אירע באמת בשנת 1306. אוצר המלכות היהיריק, הממשלה היתה זקוקה לסכומים גדולים מיד, והמלך גמר לגרש את היהודים מצרפת וליטול את רכושם. לתכלית זו הופקדו פקידי מיוחדים בכל המקומות. על-פי פקודתם נאסרו כל פרנסי קהילות ישראל כמעט בכל גלילות צרפת, וכל רכוש היהודים ופינקסי מסחרם הוחרמו. כך עשו לא רק בגלילות המלך, אלא גם ברוב מחוזות הפיאודלים, שיהודי המלכות היו מוצאים שם לפעמים מפלט מיד עושקיהם. מאסר היהודים נעשה בכל מקום ביום אחד: **בעשירי באב**. לנאסרים הודיעו שעליהם לצאת את הארץ במשך חודש ימים ולעזוב את כל רכושם. אלפי יהודים יצאו פתאום נקיים מארצם ומנכסיהם. רק אלה שהמירו דתם לא גורשו.

בכל שנאתו ליהודים, לא הסכים העם הצרפתי למעשי האכזריות של המלך כלפי העשוקים, והארץ נידלדלה ע"י גירושם. ואמנם לאחר 9 שנים, שמע מלך צרפת חדש – לואי ה-X - "לקול שועת העם" וקרא ליהודים לשוב לארץ מלכותו. אולם היהודים לא יכלו לשוב לאיתנם אחרי המכה שהוכו בשנת 1306.

מכיוון שהיהודים פחדו מהשנות מעשי האכזריות, דרשו בטחונות מסויימים וכך באו שני הצדדים לידי הסכם זה: היהודים רשאים להתיישב מחדש בארצות המלך ושרי המדינה ולעסוק במסחר ובמלאכה בלי מפריע; אסור להם להלוות כסף בנשך ובשטרי-חוב, אבל במשכון מותר, בתנאים מגבילים של ריבית. בנוגע לבתי כנסיות ובתי קברות, ניתנה ליהודים הזכות לקנות (?) אותם בחזרה, ואף הספרים שהוחרמו, חוץ מספרי התלמוד, יוחזרו להם. היהודים מצדם התחייבו לשאת על בגדיהם סימן עגול, ולהמנע מכל ויכוח דתי עם נוצרים שאינם כמרים. הסכם זה נקבע ל- 12 שנה, וכתום המועד רשאי המלך לגרש את היהודים שוב מצרפת, אלא עליו להודיע להם את זאת שנה קודם לכן.

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכיי יהלכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי." [תהלים פ"א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי**

יום נעים ושבט שלום!

כניסת השבת (ב"ש): **19²³**

צאת השבת (ב"ש): **20²¹**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

יום ה', כ"ו בתמוז תשס"ד (15 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

ואולם, מושלי צרפת לא עצרו כח לעמוד בדיבורם. רדיפות ומעשי אלימות יצאו הפעם לא מלמעלה אלא מלמטה – מהמוני העם. וכאמור, היום – 7 שנים לאחר חזרתם, שוב גורשו היהודים מצרפת. למשך המאה ה-14, חזרו וגורשו שוב, עד גירושם הסופי בשנת 1395.

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכיי יהלכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי." [תהלים פ"א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום חמישי

יום נעים ושבבת שלום!

כניסת השבת (ב"ש): 19²³

צאת השבת (ב"ש): 20²¹

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.